

Maiskern

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Tizedik évfolyam.	8. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1912. febr. 22.
Előzetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillér		Dr. Keith Ferencz várm. tb. főjegyző.	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székely-udvarhely. Arpád-utca 3 szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

II További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

60.

Sz. 1587—911—912.

Alispáni hivatalnak
Székelyudvarhely.

Az 1900 évi népszámlálás statisztikai adatai szerint 22126 siketnéma van hazánkban, ezek közül tanköteleskoru körülbelül 5343.

A dunántuli megyék siketnémáinak száma 3828, tanköteleskoru 992. Megyék szerint:

1. Somogy megye 379, tanköteleskoru 213.
 2. Baranyamegye 317, tanköteleskoru 67.
 3. Tolna megye 251, tanköteleskoru 47.
 4. Zalamegye 840, tanköteleskoru 243.
 5. Vasmegye 457, tanköteleskoru 116.
 6. Veszprémmegye 306, tanköteleskoru 96.
 7. Fejérmegye 265, tanköteleskoru 56.
 8. Györmegye 219, tanköteleskoru 56.
 9. Komárommegye 272, tanköteleskoru 73.
 10. Sopronmegye 328, tanköteleskoru 82.
 11. Mosonmegye 194, tanköteleskoru 43.
- Összesen: 3828, tanköteleskoru 992.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy ezen 992 tanköteleskoru siketnéma közül alig 14-15% részesül oktatásban elképzelhetjük azt a szellemi nyomort, melyre e szerencsétlenek kárhozzátva vannak.

A közoktatási kormány újabb időben mindent elkövet, hogy a természet e mostoha gyermekei minél többjének menedéket nyújtson, de a szükséges anyagi eszközök hiányában a legkedvezőbb esetben is 200—250 jelentkező közül alig helyezhető el 30—40.

A társadalom van tehát hivatva felkarolni száználmas embertársai ügyét, csak így válhatik az eddig ránk nehezedeő sok pénzbe kerüiő szerencsétlenségtől egy hozzánk hasonló ésszel és szorgalommal munkálkodó polgárság, mely saját keze munkájával keresi kenyerét és biztosítja öreg napjaira gondtalan megélhetését.

Ezen nemes cél előmozdítására szolgál a kaposvári áll. siketnéma-intézet, mely hét osztály-

lyal folytatja áldásos működését s melyben már eddig is sok szegény siketnéma gyermeket neveltünk beszélni irni s olvasni tudó emberekké.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ez intézetnél tárczája terhére viseli az összes tanárok alkalmaztatását, növendéceink azonban tulnyomólag a szegényebb néposztályhoz tartozik, kik az ellátás költségét fedezni nem képesek, hogy tehát lehetővé tegyük oktatásukat, azok segélyezéséről és ellátásáról kell gondoskodnunk, a megsaporodott növendéksereg ellátása és segélyezése költségeinek fedezésével pedig kizárólag a jószívű emberbarátok adományaira vagyunk utalva.

A magyar társadalomhoz fordulunk tehát, ahhoz a társadalomhoz, mely már oly számos jelt adta a kiapadhatlan humanizmusnak, nemes nagylelkűségének, amely ha bárhol nyomort lát siet azt enyhíteni. Ha valahol, úgy itt van helyén a jótékonyság gyakorlása.

»Lények emberi formában, kiknek önhibájukon kívül minden emberi tulajdonságuk hiányzik, kik eddig örökös hallgatásra voltak kárhozzátva, áldani fogják jóltevőjüket, hangos imákat fognak az irtalmas Istenhez bocsátani azok üdvéért, kik őket állati állapotukból kiragadva emberekké tették.«

Alulírottak azt a kérelmet intézzük mélyentisztelt czimhez, hogy a fent nevezett nemes czélra könyöradományokat gyűjteni sziveskedjék. Bármily csekély adományt is köszönettel fogadunk s minden tanév végén az intézet »Ertesítő«-jében nyújtazunk, mely értesítő mindazoknak hivatalból megküldetik, kik két koronánál nagyobb összeget adományoztak az intézet céljaira.

A könyöradományokat a gyűjtő ivekkel együtt kérjük a »kaposvári áll. s. siketnémaintézet igazgatótanácsa« czimére Kaposvárra (Somogy megye) küldeni.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 33333. ugyszintén 1908. évi 53854 szám alatt kelt szigoru rendeletei értelmében azon megyékben, melyekben siketnéma-intézetek állanak fenn, más intézetek gyűjtést nem rendezhetnek.

Kelt Kaposvárott, 1911. szept. havában.

Hazafiui üdvözlettel

Gróf Aponyi Géza s. k., v. b. t. t. Tolnavármegye főispánja. Makfalvai Géza s. k., Somogyvármegye főispánja. Steuge Ferencz s. k., Baranyavármegye alispánja. Arvey Lajos s. k., Zalavármegye alispánja. Dr. Ováry Ferencz országgyűlési képviselő. Széll Kálmán s. k., v. b. t. t. országgyűlési képviselő. Zalavármegyei főispáni szék üresedésben. Pader Rezső s. k., v. országgyűlési képviselő. Szily Tamás s. k., Baranyavármegye főispánja. Kacs Kovics Lajos s. k., Somogyvármegye alispánja. Simonssits Elemér s. k., Tolnavármegye alispánja. Dr. Visky László Pécs sz. kir. város főispánja. Somssich Andor s. k., v. országgyűlési képviselő.

Sz. 1362—912. alisp.

Mindhárom járás főszolgabirójának Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének valamennyi községi és körjegyzőnek.

A gyűjtés megkísérlése céljából közlöm azon utasítással, hogy a begyűlt összegek közöttlenül a »Kaposvári áll. s. siketnéma intézet igazgató tanácsa, czimére Kaposvárra (Somogy-megye) lesznek küldendőek.

Székelyudvarhely, 1912. febr. hó 14-én.

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

61.

2.778/IV.6—912. B. M. sz. körrendelet.

A földadókataszteri felmérési munkálatokkal járó községi szolgálmányok költségeinek elszámolása.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

A földadó kataszteri munkálatok végrehajtásával járó szolgálmányokat az 1875. VII. t.-cz. 57. az 1886. XXIX. t.-cz. 72 és az 1909. V. t.-cz. 27 §-a alapján a községek esetleg az érdekelt birtokosok, viselik illetőleg szolgáltatják ki az eljáró állami közegeknek.

Ezen közs. szolgálmányok kiszolgáltatásának mérve és módja az országos kataszteri felmérési munkálatokra nézve a m. kir. pénzügyminiszter ur által évenként kibocsátott és — az illető törvényhatóság útján — az említett munkálatokkal érintett községek előljáróságainak kézbesített »Előirányzat«-ban részletesen szabályozva van.

Több ízben s rendszerint a felmérési költségek egyénenkénti kivetésénél főleg uradalmak részéről panasz tétetett a költségek túl magas volta miatt s a községek által elszámolt felmérési költségek a községi számadások felülvizsgálata során is több esetben kifogásoltattak.

Ily esetek tárgyalásánál tapasztaltattott, hogy

a községek a felmérés költségei közé oly kiadásokat és szolgálmányokat is felvettek, amelyeket az eljáró felmérési tisztviselők igénybe nem vettek, sőt amelyek a kataszteri felméréssel semmi vonatkozásba sem állottak.

Ezen visszaságoknak elkerülése, de az esetleges visszaélések meggátolása végett is a m. kir. pénzügyminiszter ural egyetértőleg elrendelem, hogy a községek a kataszteri felmérések céljaira adott szolgálmányok kiszolgáltatását, illetőleg igénybevételét az eljáró felmérési tisztviselő által mindenkor igazoltassák, mert jövőben a községi számadások megvizsgálására hivatott pénzügyi számvévőségek csak azon szolgálmányok teljesítéséért kifizetett költségek elszámolását fogadják el, amelyek tényleges igénybevételét az eljáró felmérési tisztviselő igazolta.

A pénzügyminiszter ur a felmérési tisztviselőket utasítani fogja, hogy a községi szolgálmányokról vezetett részletes kimutatásokat a számadási okmányok kellő kiegészítése vagyis a községek által a kiszolgáltatott szolgálmányokért kifizetett költségekről szóló nyugtákhöz való csatolás végett a községi előljáróságok részére átadják.

Felhivom a vármegye közönségét, hogy a községeket megfelelőleg utasítsa s e közreideletemben foglaltak pontos betartását a községi számadások tárgyalása alkalmával szigoruan ellenőrizze.

Budapest 1912. jan. 30-án.

A miniszter helyett:

Dr. Némethy Károly s. k.
államtitkár.

Sz. 1348—912. alisp.

A községi előljáróságoknak.

A Belügyminiszter ur fenti körrendeletét tudomásvétel és alkalmazkodás végett kiadom.

Székelyudvarhelyen, 1912. febr. hó 16-án.

Sebesi, alispán.

62.

M. kir. Földmívelésügyi minister.

600.VI/2—912. szám.

Valamennyi vármegye alispánjának és thjf. város ténácsának.

Az 1894: XII. 1898: II. 1899: XLI. 1899: XLII. 1900: XXVIII. 1900: XXIX és 1907: XLV. törvénycikk alapján folyamatba tett ügyekben felmerült hatásköri összeütközési esetekben az alsófoku közigazgatási hatóságok az 1907: évi LXI. t.-cz. 9. §-ának második bekezdése által előirt kötelezettségüket hiányosan vagy éppen nem teljesítik. Elrendelem tehát, hogy jövőre minden egyes hatásköri összeütközési esetekben a jelzett kötelezettséget az I. és a II. foku közigazgatás hatóság pontosan teljesítse, még pedig akként, hogy úgy a saját határozatát, valamint azt a bírósági határozatot, melynek következtében a

hatásköri összeütközés jogerősen felmerült, egyszerű hátrattal — még pedig az elsőfoku hatóság közvetlenül — hozzám haladéktalanul terjeszse fel.

Budapest, 1912. január 31-én.

A miniszter rendeletéből:

Chizer Kornél s. k.,
ministeri tanácsos.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 1306—912. alisp.

Az elsőfoku hatóságoknak és a központi előadóknak.

Fenti rendeletet alkalmazkodás czéljából közlöm.

Székelyudvarhely, 1912. febr. hó 12. én.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

Pályázati hirdetmény. (1646—1912. szám.) Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága az 1909. évi október hó 5. én tartott közgyűléséből 435. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy Parajd község székhelylyel új főszolgabírói járást szervez.

A m. kir. Belügyminiszter ur a törvényhatósági bizottság ezen határozatát az 1911. évi 185325. szám alatt kiadott leiratával jóváhagyván, az ujonnan szervezett parajdi szolgabírói járás részére rendszeresített állásokra pályázatot hirdetnek.

Ezen állások a következők:

1. egy a VIII. fizetési osztályba sorozott *főszolgabírói*,
2. egy a X. fizetési osztályba sorozott *szolgabírói*,
3. egy a X. fizetési osztályba sorozott *járás orvosi*,
4. egy a XI. fizetési osztályba sorozott *járás irnoki*,
5. egy 600 K fizetéssel, 180 K lakbérrel és természetbeni ruhailletményvel jávadalmazott *hivatali szolgálói* állás.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtnak, hogy pályázati kérelmüket hozzám nyújtsák be.

A pályázati kérések beadásának végső határideje az 1912. évi *márczius hó 25.* (huszonötödik) napjának déli 12 órája.

A jelen pályázati hirdetményre való hivatkozással a most kitűzött határidőig azon állásokra is lehet pályázatot benyújtani, a melyek a fent felsorolt állások betöltése folytán a megyénél esetleg üresedésbe jönnek.

Pályázók a pályázati kérdésben megfelelő okmányokkal, illetve a megyei szolgálatban lévő tisztviselők törzskönyvi adataikra való hivatko-

zással igazolják, hogy az 1883. évi I. t. cz. által a megpályázott állásra előirt minősítéssel bírnak.

Az irnoki és hivatali szolgálói állások betöltésénél az 1873. évi II. t. cz. 4. §-ának az igazolmányos alisztek elsőégi igényére vonatkozó rendelkezése figyelembe fog ugyan vétetni, a járási irnoki állás betöltésénél azonban az idézett t. cz. 5. §-ában irt megszorítással és a 123000—1910. számú honvédelmi miniszteri körrendelet 1. pontjában előirt feltételek beigazolásának kötelezettségével.

A hivatali szolgálói állásra a pályázati kérvények Udvarhelyvármegye alispánjához czimzendők és oda is nyújtandók be.

A többi állásokra a pályázati kérvények Udvarhelyvármegye főispánjához czimzendők és Udvarhelyvármegye alispánjához nyújtandók be.

Ezen állásokra való pályázás módjának további részleteire nézve a vármegyei ügyviteli szabályrendelet 3. és következő szakaszainak rendelkezései az irányadók.

A hivatali szolgálói állásra pályázók kérvényeiket sajátkezűleg kötelesek megírni és kérvényeikhez a testi épséget, az életkort, valamint az esetleges eddigi szolgálatokat igazoló okmányok is csatolandók.

Székelyudvarhely, 1912. évi február hó 22. Dr. Sebesi János, alispán.

Hirdetmény. Erked község előjárósága közhírré teszi, hogy a község két országos vására utáni vámszedési joga 1912. évtől számított 3 évre évi 420 K kikiáltási ár mellett Erked község házában 1912. évi *márczius hó 10-én* d. u. 2 órakor nyilvános árverésen bérbé adatik.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a, mely az árverés megkezdése előtt lefizetendő.

Erked, 1912. febr. 14. *Molnár János* községi jegyző.

Versenytárgyalási hirdetmény. (155—1912. sz.) Udvarhelyvármegye alispánja folyó évi 324. alisp. sz. rendeletével a felsőboldogfalva—felsőrákosi tvhat. ut 24—25 km. szakaszán levő 60. sz. áteresztő kibővítését 1958 K 99 f. összeg erejéig engedélyezvén, ezen építés biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetnek.

Felhívom mindazokat, akik a fent jelzett munkálatokat elnyerni óhajtnak, hogy a vonatkozó ajánlatokat öt pecséttel lezárt borítékban a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatalnál 1912. évi *február hó 28-án* délelőtt 10 óráig nyújtsák be.

A munkák 1912. év tavaszán fognak végrehajtatni.

Az ajánlathoz a kért munkabér 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó, illetve a *székelyudvarhelyi* kir. adóhivatalnál letétbe helyezendő és a letéti bevény az ajánlathoz csatolandó lesz.

A versenytárgyalás az ajánlatok felbontásával — a fent megnevezett hivatalnál, az ajánlatok beadására kitűzött idő elteltével — fog megtartatni. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett Udvarhelyvármegye al-

ispánja a »Közszállítási szabályzat« 25. §-ában megállapított határidőn belül dönt.

Az 1907. évi. III. t.-cz. 13. és 14. §§-ai értelmében az ajánlattevő amennyiben ajánlata elfogadtnak, köteles a munka teljesítéséhez szükséges új gépeket, eszközöket, berendezési tárgyakat, az idézett törvényszakaszoknak megfelelően hazai gyárakból beszerezni és a munka teljesítéséhez hazai, első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, munkásokat stb. alkalmazni és ezen kötelezettség ellenőrzése céljából szükséges adatokat a munka ellenőrzésével megbízottnak rendelkezésére bocsátani.

Ezen kötelezettségek egyike, vagy másika alól felmentést az 1907. III. t.-cz. 13. §-a értelmében csakis a keresk. miniszter ur adhat, azok bármelyikének áthágása esetén a kir. államépítészeti hivatalnak jogában áll — minden bírói beavatkozás nélkül — a szerződést felbontani és e mellett a munkát ajánlattevő kárára és veszélyére más módon biztosítani, vagy 20%^o-ot meg nem haladó kötbért kiszabni és a munka folytatását követelni.

A kiszabott kötbér a kereskedelmi és ipari alap javára esik.

Ezen kötelezettségek, vagy azok egyikének, kijátszása esetén az 1907. III. t.-cz. 15. §-a értelmében jogában áll a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek vállalkozót a jogkörébe eső ipari szállítások és munkálatokból véglegesen, vagy meghatározott időre kizárni.

Mindazon ajánlattevők, akik ezen hivatallal eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon ipar és kereskedelmi kamara által igazoltatni, melyhez telepük szerint tartoznak.

A biztosíték a részletes feltételekben megszabott arányban, az utófelülvizsgálat eredménye szerint fog visszaadtni.

A hivatal fenntartja magának, illetve Udvarhelyvármegye alispánjának azon jogát, hogy a beérkezett ajánlatok között, az árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Az ajánlat inвенként egy koronás bélyeggel látandó el és abba világosan és határozottan beveendő azon kijelentés, hogy ajánlattevő úgy a szerződést, mint az általános és részletes feltételeket ismeri, azokat kötelezőleg elfogadja.

Amennyiben többen együttesen (mint társ-vállalkozók) tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkát vezeti és a ki felhatalmaztatik, hogy a munkát társai nevében vezeti és aki a folyósított járandóságokat felveheti.

Hacsak lehetséges, már az ajánlatban megnevezendő az a hazai cégek, melyektől a szükséges anyagok stb. beszereztetnek. Amennyiben ez lehetséges nem volna, a szerződés kötelesekor, vagy a munka megkezdésekor — ami 15 nappal a munka megkezdése előtt bejelentendő — tartozik vállalkozó 10%^o kötbér terhe mellett bejelenteni azon hazai ipartelepeket stb., ahonnan szükségletét fedezheti.

Műszaki iratok a székelyudvarhelyi m. kir.

építészeti hivatalnál a rendes hivatos órák alatt megtekinthetők és ugyanott ajánlati minta díjmentesen beszerezhetők.

M. kir. államépítészeti hivatal Székelyudvarhely, 1912. febr. 8. *Szobotka Rezső* kir. műsz. tan.

Tölgyfaeladási hirdetmény. Székelyzsombor község, Udvarhelyvármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1755—911. számú határozatával a Langadár nevű 335 k. hold erdejében kibélyegzett 3693 szál, 2683 m³ mü és 1584 m³ tűzifára becsült tölgyfa anyagot 1912. évi *márczius hó 20-án* d. e. 11 órakor a községhezán zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen kikiáltási áron felül tövön az erdőben eladja.

Kikiáltási-ár 62354 korona. Bánatpénz 10%^o. Pót és utóajánlatok nem fogadtnak el. Részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a varyyasi m. kir. járási erdőgondoksnál és alulirotnál megtekinthetők. Székelyzsombor, 1912. február 16-án. *Péter József*, kjegyző. *Rigó András*, főbíró.

Felfogott kopó. Oklánd községben 1 drb. 9 hónaposnak látszó him kopó kutya van felfogva. Ismertető jele: Fekete alapszín, lábai, orra, hasa, fehér. Igazolt tulajdonossa ha f. hó 25-éig nem jelentkezik, a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen elfog adatni.

Körözött személyek. 33 — *Mihály Ignác* volt kántor-tanító, a ki 1857. évi október hó 1-én született, nyomozandó és feltalálása esetén lakcíme Kolozsvármegye alispánjával a 2087—912. számra való hivatkozással közlendő.

34. — *Morár László*, a Kolozsvárt 1907 évi november hó 6-án született Morár Anna apja, a ki 1883. évi január hó 2-án született Csomafája községben és mint napszámos hosszabb ideig tartózkodott Budapesten és Kolozsvárt, nyomozandó, és feltalálása esetén kihallgatandó arra nézve, hogy Csomafája községből mikor távozott el végleg, eltávazása óta melyik községben vagy városban, mely időtől meddig lakott, hol és mikor adózott, hol tartózkodott 1903-tól 1910 ig és mely község unjonczjataléka javára lett besorozva? A kihallgatásról felveendő jegyzőkönyv a 14719—911. számra való hivatkozással Kolozsvármegye alispánjának megküldendő.

35. — *Lakatos Róza*, kiskoru Lakatos Károly és Juliánna anyja, a kit a nagyvárad kir. ügyészség börtönéből az 1906. évben bocsátottak el, nyomozandó és feltalálása esetén kihallgatandó arra nézve, hogy a nagyvárad gyermekmenhelyen (fentti gyermekein) kívül elhelyezve levő többi gyermekei, János, Gusztáv és Miklós, hol, mikor születtek és születésük hol anyakönyveztetett, továbbá hogy az 1893. évben Csarodán született Rákosi Károly és az 1896. évben Surányban született Rákosi Julia (Rákosi Lidia cigány nő gyermekeinek) születési adatai nem az ő gyermekeire vonatkoznak e? A kihallgatásról felveendő jegyzőkönyv a 27808—911. számra való hivatkozással Nagyvárad város tanácsa kórházi és illetőségű ügyosztályának megküldendő.